

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

FILOZOFICKÁ FAKULTA
PALACKÝ UNIVERSITY OLOMOUC
(OLOMOUC, ČESKÁ REPUBLIKA)

THE UNIVERSITY OF ECONOMICS
AND HUMAN SCIENCES IN WARSAW
(WARSAW, POLAND)

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

IX МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

15 листопада 2024 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

FILOZOFICKÁ FAKULTA
PALACKÝ UNIVERSITY OLOMOUC
(OLOMOUC, ČESKÁ REPUBLIKA)

THE UNIVERSITY OF ECONOMICS
AND HUMAN SCIENCES IN WARSAW
(WARSAW, POLAND)

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

IX МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

15 листопада 2024 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2024

УДК 81'37

П 78

Проблеми лінгвістичної семантики: IX Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (15 листопада 2024 року).

П 78 Збірник матеріалів. Рівне: РДГУ, 2024. 126 с.

The Problems of Linguistic Semantics: The 9th International Scientific and Practical Internet Conference (November 15, 2024). The Collection of Conference Proceedings. Rivne: RSUH, 2024. 126 p.

У збірнику матеріалів IX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми лінгвістичної семантики» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем лінгвістичної семантики: когнітивної та культурної семантики, зіставної семантики, фонетичної, лексичної та граматичної семантики, семантики і прагматики мовних одиниць, семантики тексту і дискурсу, семантики і перекладу.

The Collection of Conference Proceedings «The Problems of Linguistic Semantics» focuses on the topical issues of Linguistic Semantics: Cognitive and Cultural Semantics, Contrastive Semantics, Phonetic, Lexical and Grammatical Semantics, Semantics and Pragmatics of Linguistic Items, Semantics of Text and Discourse, Semantics and Translation.

УДК 81'37

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальний редактор – **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Павлова О.І., канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Константинова О.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол. наук, доцент; **Станіславчук Н.І.**, доктор філософії (PhD), доцент; **Тарасюк Н.Ю.**, канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент

Рекомендовано до друку Вченою радою

Рівненського державного гуманітарного університету

(*протокол № 11 від 31.10.2024 р.*)

©Автори публікацій, 2024

©Рівненський державний гуманітарний університет, 2024

ЗМІСТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**

АРХАНГЕЛЬСЬКА А.М.	ДИНАМІКА УКРАЇНСЬКОГО ФЕМІНІННОГО ЛЕКСИКОНУ: У ПОШУКАХ «СВОГО» ТА «ЧУЖОГО»	6
KAPRANOV Ya.	CRITICAL DETERMINANTS OF PUBLIC PREJUDICE TOWARDS INTEGRATING EU LANGUAGE POLICIES INTO POLISH EDUCATION THROUGH DIGITAL TRANSFORMATIONS	9
IWANOWSKA B.	UNDERSTANDING PUBLIC RESISTANCE TO EU POLITICAL STRATEGIES: THE ROLE OF DIGITAL SCIENCE IN POLISH EDUCATION AND RESEARCH	12
STADNICZEŃKO D.	BREAKING BARRIERS: ADDRESSING PUBLIC SKEPTICISM ABOUT EU LEGAL STANDARDS IN POLISH RESEARCH AND EDUCATION THROUGH DIGITAL TOOLS	15
WIERZCHOWSKI T.	PUBLIC PERCEPTIONS OF EU HISTORICAL NARRATIVES IN POLISH EDUCATION: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES OF DIGITAL INTEGRATION	19
СІРАНЧУК Н.М.	МЕТОДИЧНІ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В АСПЕКТІ ЛЕКСИЧНОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ	23
БІСОВЕЦЬКА Л.А., СУРЖУК Т.Б.	ВИВЧЕННЯ ДІАЛЕКТИЗМІВ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	26
IVANCHENKO M., ТОКАІ V.	LEXICAL-SEMANTIC GROUP <i>ENTICE</i> IN ENGLISH	29
КАЛІНІЧЕНКО М.М.	ВПЛИВ ТЕОРІЇ ЖАКА ДЕРРІДА НА ТЕОРІЮ І ПРАКТИКУ ПЕРЕКЛАДУ	31
ПАВЛОВА О.І.	ТЕРМІНОЛОГІЧНА НОМІНАЦІЯ: ЇЇ СПЕЦИФІКА, ОБ'ЄКТИ, СПОСОБИ І ЗАСОБИ	34
ПІЦКОВА А.Ю.	ВИВЧЕННЯ РІЗНИХ ВИДІВ НАГОЛОСУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	36
СОКОЛ Н.В.	ФОРМУВАННЯ ВМІННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ КОРИСТУВАТИСЯ ДОВІДКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИМ АПАРАТОМ ДИТЯЧИХ КНИЖОК	39

ТКАЧУК М.Р.	ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВИХ УМІНЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ З ОПОРОЮ НА ТВОРИ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ	42
ШОСТАК А.В.	СЕМАНТИКА ЗАЙМЕННИКА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ	45

ПРОБЛЕМИ КОГНІТИВНОЇ ТА КУЛЬТУРНОЇ СЕМАНТИКИ

АЛАДЬКО Д.О.	МЕТОНІМІЯ ЯК МЕХАНІЗМ СЕМАНТИЧНОЇ ДЕРИВАЦІЇ	48
БЛОГРУД Г.А.	ВІДОБРАЖЕННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ АНТИЧНОСТІ В ЛАТИНСЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ: КОГНІТИВНІ ТА КУЛЬТУРНІ СТЕРЕОТИПИ	50
ЦУПРУН Т.В.	ФРЕЙМОВА СТРУКТУРА КОНЦЕПТУ	54
ДЕМЕНЧУК D.	КОНЦЕРТ <i>PRACA KOBIEŃ W UJĘCIU</i> <i>SOCJOLINGWISTYCZNYM</i>	56
МИСЬКО Д.Г.	КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ПРОСТОРОВОГО КОДУ КУЛЬТУРИ В АНГЛІЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ	60
ПАВЛІВ А.А.	АНТРОПОМОРФНИЙ КОД КУЛЬТУРИ У ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ	63

ПРОБЛЕМИ ЗІСТАВНОЇ СЕМАНТИКИ

БОЛОТНЮК Н.А.	ЗІСТАВНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ ЧАСТИНОЮ ТІЛА В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	66
ГРИЦУК О.А.	ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ	69

ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА І ГРАМАТИЧНА СЕМАНТИКА

ЛЕМІШ Н.Є.	ФІКСАЦІЯ ПРИЧИНОВОГО ЗНАЧЕННЯ У СПОЛУЧНИКІВ У ГРАМАТИЧНИХ СЛОВНИКАХ	72
СОВТИС Н.М., ЛУЖЕНЕЦЬКА К.Д.	АНГЛІЦИЗМИ В ПОЛЬСЬКІЙ МОВІ	75
ОРЕЛ І.І.	ТИПИ ПРЕСУПОЗИЦІЙ ФРАЗЕОЛОГІЧНОГО СЕМІОЗИСУ	78
ТАРАСЮК Н.Ю.	СЛОВОТВІРНО-ДЕРИВАЦІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ МОРФЕМ	81

СЕМАНТИКА І ПРАГМАТИКА МОВНИХ ОДИНИЦЬ

ДЕЙКУН О.І.	СЕМАНТИЧНІ ФУНКЦІЇ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З НАЗВОЮ ЧАСТИН ТІЛА В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	84
СИВОРИГ Н.В.	ПРИСЛІВ'Я І ПРИКАЗКИ З КОМПОНЕНТОМ- ОРНІТОНІМОМ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ ЯК ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	86

СЕМАНТИКА ТЕКСТУ І ДИСКУРСУ

КУЧМА Т.В.	ВИКОРИСТАННЯ ЛАПОК У ТВОРАХ О. ПРОЙСЛЕРА	90
ЧЕБЕРЯК А.М., ГОРБАНЬ П.С.	СЛЕНГОВІ ОДИНИЦІ У РОМАНІ ДЖ. Д. СЕЛІНДЖЕРА «THE SATCHER IN THE RYE»	93
ШЕЛЕПАЛО К.С.	ЛЕКСИЧНІ ЕКСПРЕСИВИ В РОМАНІ ДЖЕКА КЕРУАКА «НА ДОРОЗІ»	96

СЕМАНТИКА І ПЕРЕКЛАД

ДЕМЕНЧУК О. МІЗІН К.І.	STYLISTIC ASPECTS OF TRANSLATION УТОЧНЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ВІДПОВІДНИКІВ ЗА ДОПОМОГОЮ НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПАРАЛЕЛЬНОГО КОРПУСУ PARAROOK	99 103
СОВТИС Н.М., АДАХ Н.А.	ТРАНСКОДУВАННЯ ЯК СПОСІБ ВІДТВОРЕННЯ КУЛЬТУРНО-СПЕЦИФІЧНОЇ ЛЕКСИКИ У НЕХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ	106
КОНСТАНТИНОВА О.В. КУЧЕРЕНКО М.В.	ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ПЕРЕКЛАДУ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ НА ПОЗНАЧЕННЯ ВНУТРІШНІХ І ЗОВНІШНІХ РИС ЛЮДИНИ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ	109 112
КАБАНОВА С.В.	ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ МОДАЛЬНОСТІ У ПЕРЕКЛАДАХ АКТИВ ПРАВА ЄС	115
МАЦЮК О.В.	ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ НІМЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КУЛІНАРНИМ КОМПОНЕНТОМ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНИХ НІМЕЦЬКИХ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ)	118
TASAZH V.	TRANSLATION OF SLANG IN CINEMATIC DISCOURSE	121
ГУРИК Н.М.	ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ІДИОМ У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ	124

На особливу увагу заслуговують сполучники – виразники відношень відповідності, які включають семи кількості (міри / ступеня) і якості. Як відомо, одним з законів діалектичного матеріалізму щодо руху і розвитку матерії є перехід кількісних змін в якісні. Вважаємо, що каузальність як семантична мегакатегорія до причинності включає і кількісні дії, стани, обставини, що відповідно дають певні якісні наслідки. Це підтверджують і наведені К. Городенською ілюстрації: **Чим складніше побудовано слово, тим легше його зрозуміти** (І. Вихованець) – у поданій ілюстрації можна виділити умовну пресупозицію: *якщо слово розкладається на декілька компонентів, то його значення може впливати саме з них.*

Отже, дані в граматичних словниках не лише фіксують значення і відтінки значень службової лексики, але й надають змогу з'ясувати випадки функціонального синкретизму, що є важливим як для опанування мовою, так і для адекватного відтворення змісту мови-оригіналу цільовою мовою.

Список використаних джерел:

- Городенська, К. (2007). *Грамматичний словник української мови: Сполучники*. Херсон: Видавництво ХДУ.
- Леміш, Н.Є. (2010). *Ізосемні причинові сполучники у різносистемних мовах (на матеріалі української, російської, англійської та іспанської мов): Монографія*. Донецьк: «Ноулідж». Донецьке відділення.
- Селіванова, О.О. (2006). *Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія*. Полтава: Довкілля. К.

УДК 811.161.162.1'373.613

Совтис Н.М., д-р філол. наук,
Рівненський державний гуманітарний університет,
(Рівне, Україна),
Луженецька К.Д., магістрантка
Хмельницький національний університет
(Хмельницький, Україна)

АНГЛІЦИЗМИ В ПОЛЬСЬКІЙ МОВІ

Актуальним напрямком дослідження сучасної лінгвістики є вивчення запозиченої лексики, яка займає вагоме місце в польській мові. Постійне та істотне зростання кількості нових іншомовних слів

особливо спостерігаємо в текстах засобів масової інформації. Вплив запозичень прослідковується і на рівні формату, і на рівні змісту, і на мовному рівні. Широке розповсюдження англіцизмів стає характерною ознакою сучасних польських ЗМІ. Вони надають змісту нові семантичні відтінки, тим самим збагачуючи та підвищуючи його виразність.

Під терміном «англіцизм» розуміємо різновид мовного запозичення слова чи його окреме значення, вислів, що запозичені чи перекладені з англійської мови або утворені за її зразком. Отже, англіцизмом є лексема, яка запозичена безпосередньо з англійської мови *surfing* – англ. *Surfing*; походить з англійської мови, але запозичена за посередництвом іншої мови, напр., нім. *befsztyk* – нім. *Beefsteak* < англ. *beefsteak*; не походить з англійської мови, але була раніше запозичена за її посередництвом, напр., *tomahawk* < англ. *tomahawk* < алгон. *tāmähāk(an)*.

Основні функції запозичень у текстах публіцистичного стилю: відтворення іноземного колориту, найменування предмету або явища за відсутності відповідної лексеми рідної мови, відтворення авторського відношення, уникнення повторів (синонім), конкретизації, емоційно-експресивна функція тощо. Водночас надмірне вживання слів іншомовного походження засмічує польську мову, робить її немилосвучною, малозрозумілою для слухачів, співрозмовників.

Слово в ЗМІ має надзвичайну силу, коли його активно використовують у телевізійній мові або на сторінках преси, воно миттєво підхоплюється масовою аудиторією, все глибше проникає до рідної мови, яким би чужим спочатку воно не здавалося. Деякі англійські запозичення вже настільки закріпилися у сучасному мовленні, що заміна їх на власне польські слова уявляється достатньо складною. Особливо це спостерігаємо в тих випадках, коли англійське слово означає відносно нове для польської дійсності поняття, опис якого засобами польської мови потребує певних зусиль.

Наявність англійських запозичень у сучасній польській мові, окрім потреби називати незнайомі явища, викликана також модою, іноді прагненням до скорочення, бажанням сконденсувати максимум змісту в мінімальній формі, і не завжди впливає з реальної мовної потреби, тобто відсутності рідного еквівалента. Більшість англіцизмів є іменниками, що пов'язано з ономастичним чинником запозичення. Різні типи англійських запозичень співіснують один з одним, наприклад, запозичення *bizneswomen* – англ. *businesswoman* зі

структурно-семантичною калькою *kobieta interesu* і напівкалькою *kobieta biznesu*, або лексичне запозичення *coming out*, що походить з англ. *coming out* можна порівняти зі структурно-семантичною калькою *wychodzić z szafy* – англ. *to come out of the closet*. Ці приклади слугують ілюстрацією складного процесу входження запозичення до системи польської мови та унормування нового поняття у свідомості поляків.

Нове запозичення іноді замінюється семантичним запозиченням або калькою. Дублетні пари найчастіше є комбінацією структурно-семантичної кальки та лексичних запозичень, напр., *główny nurt* і англ. *mainstream*, *szczęśliwe godziny* і англ. *happy hours*, *wolne jedzenie* і англ. *slow food*, *książka elektroniczna* і англ. *e-book*, *zrzut ekranu* і англ. *screenshot*. Структурно-семантичне калькування може співіснувати з напівкалькою: *pamięć podręczna* і *pamięć cache* – англ. *cache memory*, *aftera rozporkowa* і *rozporekgate* – англ. *zippergate/zipper scandal*.

Англійські запозичення асимілюються до норм польської мови, змінюються за відповідними парадигмами, створюють похідні за допомогою польських афіксів, розширюють або звужують свої значення.

Безумовно, у пересічного носія мови складається враження, що англіцизмів у польській мові є велика кількість, але воно хибне, оскільки для цих запозичень характерна висока частотність вживання. Як бачимо, ці слова відповідно пристосовуються до законів фонетики, граматики, словотворчих моделей та семантичної системи польської мови.

Список використаних джерел:

- Mańczak-Wohlfeld E. Słownik zapożyczeń angielskich w polszczyźnie. Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2010. 240 s.
- Sękowska E. Wpływ języka angielskiego na rozwój zasobu leksykalnego polszczyzny / S. Dubisz, I. Stapor (red.). Wielojęzyczność. Kontakty językowe w rozwoju kultur słowiańskich. Pułtusk, 2008. S. 389–403.
- Waszakowa K. Derywowane anglicyzmy jako wyraz ekspansji słownictwa potocznego i środowiskowego w języku mediów ostatniego ćwierćwiecza. *Slavia Meridionalis*, 9. 2009. S. 89–101.
- Witalisz A. Przewodnik po anglicyzmach w języku polskim. Kraków, 2016. 224 s.

Наукове видання

ПРОБЛЕМИ
ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

Збірник матеріалів
IX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
15 листопада 2024 року, м. Рівне

THE PROBLEMS
OF LINGUISTIC SEMANTICS

The Collection of Conference Proceedings
The 9th International Scientific and Practical Internet Conference
November 15, 2024, Rivne

Формат 60x84^{1/16}.
Папір офсетний. Друк ризографічний.
Гарнітура Century Schoolbook.
Авт. арк. 6,6. Наклад 100.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
м. Рівне, 33000, вул. Ст. Бандери, 12,
тел.: (0362) 26-48-83

Друк: «ПараГраф+»,
м. Рівне, 33000, вул. Гетьмана Мазепи, 6/8,
тел.: (0362) 26-49-27